

A photograph of a lush green forest with a small stream in the foreground. The water reflects the surrounding trees and foliage. The forest floor is covered in brown leaves and moss. The trees are tall and thin, with dense green canopies.

Provincie Noord-Brabant

Uitvoeringsagenda Natuur 2024-2027

Voortgangsrapportage 2026

Themadag Provinciale Staten
25 september 2025

Programma Natuur

1. Introductie stand van zaken uitvoering
2. Belangrijkste ontwikkelingen
3. Financieel overzicht
4. Aanpassingen Uitvoeringsagenda

1. Introductie en stand van zaken uitvoering

Basis:

Beleidskader Natuur 2030

Uitvoeringsagenda Natuur; uitvoering langs 3 pijlers: **robuust, inclusief en verbonden**

De uitvoering geven we zo vorm dat we de doelen effectief kunnen realiseren. Onder meer door:

- Natuurherstel in de Natura 2000-gebieden door gerichte herstelmaatregelen per gebied.
- Realisatie en beheer van het natuurnetwerk met inzet van Groen Ontwikkelfonds Brabant en de terrein beherende organisaties.
- Realisatie samenhangende doelen in het landelijk gebied in de Aanpak Landelijk Gebied.
- Faciliteren en stimuleren andere partijen om natuur te realiseren of versterken door stimulerende regelingen (bv (Stila 2.0)

2. Belangrijkste ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn relevant bij de uitvoering van de Uitvoeringsagenda Natuur:

1. Kamerbrief “Weer ruimte voor boer, natuur en bouw” (26 juni 2026):
Geborgd natuurherstel is randvoorwaarde om NL van het stikstofslot te krijgen.
2. Natuurherstelverordening
Herstel ecosystemen
3. Tussenstand afronding en beheer Natuurnetwerk Brabant
Beperkingen Rijksmiddelen voor uitvoering wettelijke taken
4. Toename Agrarisch Landschaps- en Natuurbeheer (ANLb)
Grote stappen gezet in Brabant

2. Belangrijkste ontwikkelingen

Kamerbrief “Weer ruimte voor boer, natuur en bouw” (26 juni 2026)

- Kamerbrief sluit aan bij de lijn die Brabant heeft ingezet, elementen worden in de komende tijd uitgewerkt. Provincie is in nauw gesprek met Rijk over uitwerking.
- Naar verwachting worden vanaf het najaar '26 de eerste besluiten genomen en zullen deze vanaf 2027 in werking gaan treden.
- Brabant zet eigen aanpak voort, o.a. in de Aanpak Landelijk Gebied en de gebiedsgerichte aanpak (GGA) rond de 12 meest stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Impact op de uitvoeringsagenda

Afhankelijk van besluitvorming en planning kan Rijksaanpak leiden tot aanpassingen in uitvoeringsagenda, mogelijk medio 2027.

2. Belangrijkste ontwikkelingen

Natuurherstelverordening

- Natuurherstelverordening (NHV) is sinds 2024 van kracht.
- Rijk moet voor 1 september 2027 een Natuurplan indienen bij de Europese Commissie waarin staat hoe natuur, biodiversiteit en ecosystemen in Nederland herstelt en beschermd worden.
- In Natuurplan moeten ook afspraken gemaakt worden over de provinciale inzet en middelen. Wat de impact is voor Brabant, het beleid en de provinciale begroting wordt najaar 2027 duidelijk.
- Aannemelijk is dat extra inzet nodig zal zijn om de natuur te kunnen laten herstellen.
- IPO lijn is dat het Rijk geen extra inzet kan verwachten vanuit provincies zonder daar ook middelen beschikbaar voor te stellen. Wat de precieze impact zal zijn vanuit de NHV is afhankelijk van de door het Rijk te maken keuzes.

Impact op de uitvoeringsagenda

Afhankelijk van de te maken keuzes en de bijbehorende planning zal mogelijk de uitvoeringsagenda vanaf 2028 aangepast worden.

2. Belangrijkste ontwikkelingen

Tussenstand afronding en beheer Natuurnetwerk Brabant

- Om Brabant Open te krijgen is het hebben van een robuust natuurnetwerk noodzakelijk
- Er is een disbalans tussen afgesproken opgaven uit Natuurpact 2013 en beschikbare middelen, oa door stijgende grondprijzen en ontbreken inflatie correctie.
- Voor de rijksopgaven (realisatie rijks-NNN en natuurbeheer) is ca. € 222 mln extra nodig
- Voor de provinciale opgaven (realisatie provinciaal NNN en EVZ's) is ca. € 75 mln extra nodig.

Impact op de uitvoeringsagenda

- Door niet marktconform meegroeien van budgetten valt uitvoering van de opgaven op termijn stil. Doelbereik voor N2000, KRW en biodiversiteit wordt zo bemoeilijkt.
- Voor de tekorten in het provinciaal NNN en de EVZ's moet de provincie zelf met oplossingen komen.

Zodra er meer duidelijkheid is, zullen we PS informeren en zonodig scenario's voorleggen op basis van inhoudelijke en financiële strategieën.

2. Belangrijkste ontwikkelingen

Toename Agrarisch Landschaps- en Natuurbeheer (ANLb)

- Omvang ANLb gestegen van **5.073 ha** voor de periode 2023-2028 naar **8.761 ha** in beheer voor de periode 2026-2028, door extra Rijksmiddelen.
- Dit is een groeipercentage van **72,7%**
- Mede hierdoor ligt nu 3,8% van het Brabantse areaal landbouwgrond onder agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

Impact op de uitvoeringsagenda

Hiermee is extra invulling gegeven aan de provinciale doelstellingen voor ANLb:

- lichtere beheerpakketten zijn omgezet in zwaardere;
- de tarieven van 2023 zijn geïndexeerd op het prijspeil 2026;
- er zijn hectares ten behoeve van klimaatmaatregelen toegevoegd.

3. Financieel overzicht

- We krijgen te weinig middelen van het Rijk om onze wettelijke taken uit te voeren en voor de middelen die we wel ontvangen vindt geen reële prijscorrectie plaats.
- Dit is bijzonder aangezien geborgd natuurherstel een randvoorwaarde is om Brabant / Nederland van het stikstofslot te krijgen.
- We zijn in gesprek met het Rijk. Verwachting is dat er pas financiële duidelijkheid komt met het Natuurpact 2.0 (eind 2027).
- Beschikbare middelen proberen we, in overleg met onze realisatiepartners, zo efficiënt en doelmatig mogelijk in te zetten.

4. Aanpassingen uitvoeringsagenda

Voor een aantal indicatoren wordt in de 2e bestuursrapportage **de meerjarenraming** aangepast:

- Realisatie ecologische verbindingzones: naar beneden bijgesteld ivm beperkte grondbeschikbaarheid
- Kwaliteit van het Natuurnetwerk: naar beneden bijgesteld ivm wijzigingsverzoeken
- Bosuitbreiding: naar beneden bijgesteld naar realisatie van 500 ha p/jr.
De huidige beschikbare middelen zijn onvoldoende om de geplande 1.000 ha p/jr te halen.
- Bosrevitalisatie: de raming is voor de jaren 2027 en 2028 naar boven bijgesteld ivm additionele rijksmiddelen. Vanaf 2029 zijn er nog geen middelen beschikbaar voor bosrevitalisatie.

In één geval wordt **de indicator** aangepast: Natuur meewegen bij ruimtelijke en economische ontwikkelingen:

- In 2030 is er een gedeelde basis voor een 'Natuurinclusief Brabant' en wordt natuurinclusiviteit aantoonbaar toegepast binnen relevante provinciale programma's en samenwerkingen.
- In 2030 is er een positieve trend voor biodiversiteit in het stedelijk gebied

Bedankt voor jullie aandacht